

Drugi warsztat regionalny – Łódź dotyczący strategii podnoszenia kwalifikacji pracowników sektora budowlanego

15 lutego 2024 r., w godz. 11.00-13.30

sala konferencyjna Związku Zawodowego BUDOWLANI OKRĘG ŁÓDZKI

Łódź, ul. Piotrkowska 232 (piętro III)

lub on-line

PROGRAM WARSZTATU

10:45 – 11:00 **Rejestracja uczestników**

11:00 – 11:05 **Powitanie**

Wiesława Szalast Związek Zawodowy Budowlani

Andrzej Gołąbek Agencja Użytkowania i Poszanowania Energii

11:05 – 11:35 **Główne ustalenia wynikające z krajowej strategii podnoszenia umiejętności pracowników sektora budowlanego na wszystkich poziomach edukacji w zakresie energooszczędnych technologii budowlanych, w szczególności tych stosowanych w budynkach poddawanych gruntownym renowacjom (tzw. Mapa Drogowa)**

inż. Piotr Zdanowski – Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.

11:35 – 11:50 **Rynek pracy w Łódzkiem – niedobory kadr w grupach zawodowych i wybranych branżach w regionie**

Pani Katarzyna Pawlata –Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy

11:50 – 12:05 **Możliwości kształcenia pracowników sektora budowlanego w ramach środków Funduszu na rzecz sprawiedliwej transformacji w Województwie Łódzkim**

Pan Arkadiusz Tokarski – Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego Departament Funduszu Sprawiedliwej Transformacji Wydział Wyboru Projektów FST

12:05 – 12:20 **Możliwości wsparcia pracodawców i pracowników w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027**

Pani Agnieszka Więckowska – Urząd Marszałkowski Departament Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027

12:20 – 12:30 **Przebranżawianie pracowników sektora energetyki konwencjonalnej oraz mieszkańców regionu łódzkiego, zainteresowanych zmianą lub zdobyciem nowych kwalifikacji w CRK w Woli Grzymalinej**

Pan Marcin Paździor – Centrum Rozwoju Kompetencji Województwa Łódzkiego i PGE Polskiej Grupy Energetycznej w Woli Grzymalinej

12:30 – 12:40 **Inicjatywy opracowania i uruchomienia specjalizacji na studiach zmierzających do zminimalizowania luki w umiejętnościach absolwentów szkół wyższych sektora budowlanego w obszarze renowacji i energooszczędności**

Pan Jacek Szer – Łódzka Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa

12:40 – 13:00 **Zielone kompetencje w budownictwie - kierunki aktualizacji Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Budownictwie**

dr Ireneusz Woźniak - Sieć Badawcza Łukasiewicz - Instytut Technologii Eksploatacji, Centrum Bada Edukacji Zawodowej i Zarządzana Innowacjami"

13:00 – 13:30 **Dyskusja dotycząca głównych ustaleń Mapy Drogowej**

Moderator: Jan Twardowski – SAPE / NAPE S.A.

Uczestnicy

Zaproszenie do udziału w warsztatach skierowano do **260** przedstawicieli następujących interesariuszy:

- Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego
- wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy
- organizacje pracodawców i pracowników
- publiczne i niepubliczne ośrodki szkoleniowe
- szkoły średnie i uczelnie wyższe
- regionalne władze oświatowe
- sektor samorządowy
- zarządcy nieruchomości, spółdzielnie mieszkaniowe
- audytorzy energetyczni
- przedsiębiorstwa i stowarzyszenia przedsiębiorców sektora budowlanego
- związkowcy zrzeszeni w ZZ Budowlani

Dodane na potrzeby warsztatu:

- sektor budowlany
- sektor mieszkaniowy
- eksperci
- inne

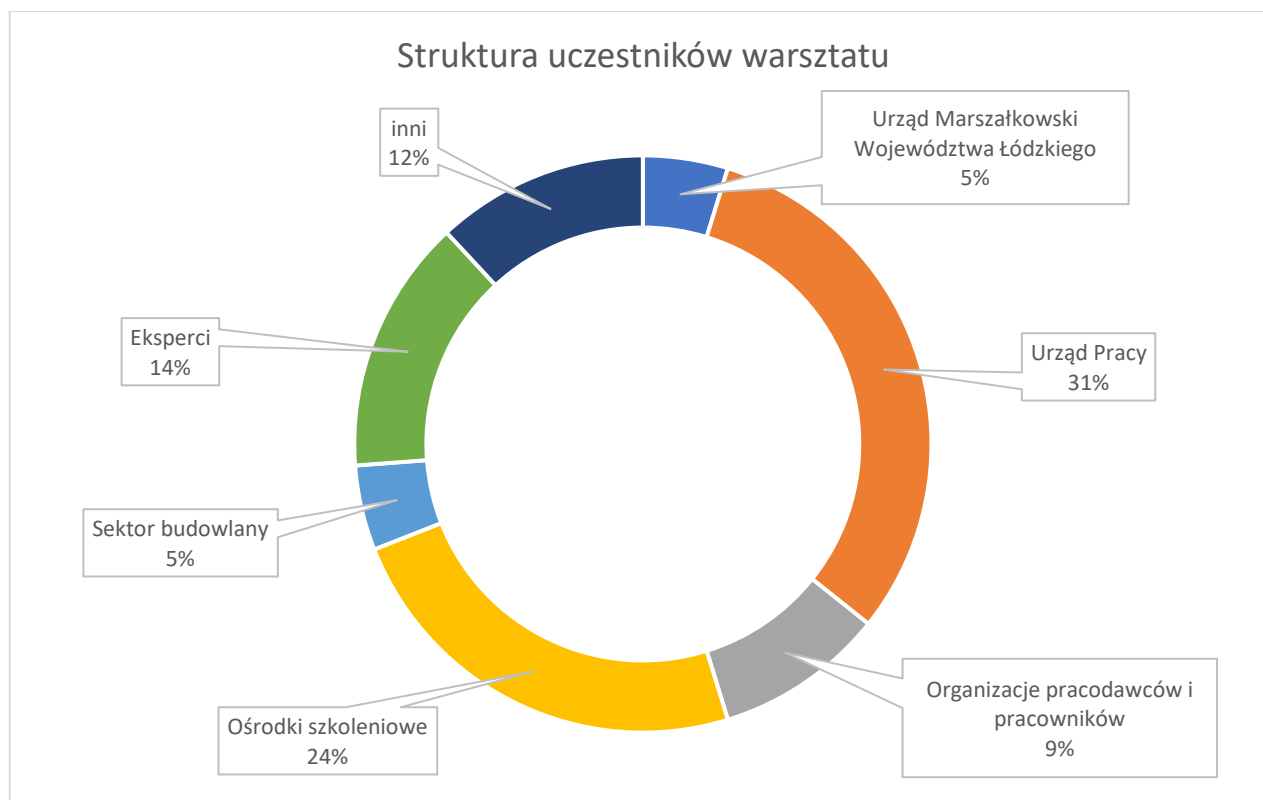
Zaproszenia były rozsyłane cyklicznie, co tydzień, od 16 stycznia do 14 lutego 2024 r., każdorazowo o innej treści.

Chęć uczestnictwa w warsztacie zgłaszano za pomocą ankiety dostępnej na stronie https://ankietaplus.pl/s/zgloszenie_warsztat_15.02.2024. W trakcie rekrutacji zostało zarejestrowanych 30 zgłoszeń, które wpłynęły drogą elektroniczną oraz 15 zgłoszeń telefonicznych.

Ostatecznie w warsztatach wzięło udział 14 osób na sali konferencyjnej oraz 27 on-line. Sześć zgłoszonych osób nie wzięło udziału w warsztacie.

Uczestnicy warsztatu reprezentowali następujących interesariuszy:

1. Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego
  - Departament Funduszu Sprawiedliwej Transformacji Wydział Wyboru Projektów FST
  - Departament Polityki Regionalnej Wydział Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich
2. Wojewódzkie (Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w WUP w Łodzi) i powiatowe urzędy pracy (Radomsko, Zgierz, Bełchatów, Kutno, Opoczno, Lipsko, Tomaszów Mazowiecki)
3. Organizacje pracodawców i pracowników
  - Związek Zawodowy "Budowlani"
  - Łódzka Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa
  - Cech Rzemiosł Budowlanych Drzewnych i Mineralnych w Łodzi
4. Ośrodki szkoleniowe
  - Zespół Szkół Budowlano – Technicznych w Łodzi
  - Zespół Szkół nr 3 w Łodzi
  - Centrum Rozwoju Kompetencji Województwa Łódzkiego i PGE Polskiej Grupy Energetycznej w Woli Grzymalnej
5. Sektor budowlany
  - Państwowa Inspekcja Pracy, Okręgowy Inspektorat Pracy Oddział Łódź
6. Eksperti
  - Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A.
  - Krajowa Agencja Poszanowania Energii
  - Fundacja Efektywnego Wykorzystania Energii
  - Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji
  - ECDF Dotacje
  - Agencja Użytkowania i Poszanowania Energii Andrzej Gołąbek
  - Zrzeszenie Audytorów Energetycznych
  - Doradca energetyczny
7. Inni
  - Organizatorzy

Przebieg warsztatów

Warsztaty zostały zorganizowane w formule hybrydowej. Odbyły się w formie stacjonarnej w sali konferencyjnej Związku Zawodowego BUDOWLANI OKRĘG ŁÓDZKI w Łodzi, przy ulicy Piotrkowskiej 232 (piętro III) oraz z możliwością uczestniczenia on-line za pomocą połączenia na platformie Zoom.

Obrady zostały przeprowadzone według opracowanego programu z zachowaniem reguł Chatham House.

Spotkanie rozpoczęła Pani Wiesława Szalast Przewodnicząca Związku Zawodowego Budowlani, która powitała uczestników i zachęciła do aktywnego udziału w warsztacie dotyczącym rozwiązywania ważnego problemu, jakim jest niedostatek kadr wykwalifikowanych do przeprowadzania renowacji budynków w Polsce zgodnie z celami Długoterminowej Strategii Renowacji Budynków.

Jako drugi uczestników przywitał Andrzej Gołąbek z Agencji Użytkowania i Poszanowania Energii z Łodzi, będący współorganizatorem warsztatów.

Prowadzenie obrad przejął Pan Jan Twardowski, który w czasie warsztatu pełnił rolę moderatora.

Pierwszą prezentację przedstawił Pan Piotr Zdanowski z Krajowej Agencji Poszanowania Energii. Przedstawił w niej główne ustalenia wynikające z krajowej strategii podnoszenia umiejętności pracowników sektora budowlanego. Przedstawił partnerów projektu Build Up Skills oraz jego założenia, cele i zadania. W prezentacji skupiono się głównie na zatrudnieniu w sektorze budownictwa, które w ciągu dekady spadło o około 16%.

Następnie głos zabrała Pani Katarzyna Pawlata reprezentująca Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Łodzi. Przedstawiła prezentację pt. „Rynek pracy w Łódzkiem – niedobory kadr w grupach zawodowych i wybranych branżach w regionie”. Przeanalizowany został stan bezrobocia oraz wskaźnik stopy bezrobocia w województwie łódzkim w latach 2021-2023 z porównaniem do stanu w całym kraju. W łódzkim jest coraz więcej osób bez doświadczenia zawodowego i bez potwierdzonych kwalifikacji zawodowych. Zgodnie z Regionalną Strategią Innowacji dla Województwa Łódzkiego LORIS 2030 do branż z największym potencjałem należą zaawansowane materiały budowlane oraz energetyka, w tym OZE. Jednocześnie przedstawiciele najbardziej poszukiwanych zawodów znajdują się na listach bezrobotnych. Są to między innymi osoby z chorobami zawodowymi, posiadające przestarzałe kwalifikacje lub z drugiej strony młode osoby bez doświadczenia i potwierdzonych kwalifikacji, a także brak chęci do pracy w zawodzie ze względu na trudne warunki pracy (na zewnątrz, w zapyleniu, w delegacji), brak uprawnień do obsługi specjalistycznego sprzętu lub innych odpowiednich uprawnień (np. SEP). Wśród zawodów deficytowych znajdują się nauczyciele praktycznej nauki zawodu i przedmiotów zawodowych. Jedynym zawodem branży budowlanej na liście są operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych. Większość „ciężkich” zawodów budowlanych od kilku lat nie była wskazywana na liście zawodów deficytowych województwa łódzkiego, ponieważ wakaty uzupełniali migranci zza wschodniej granicy, jednak „wojna na Ukrainie pogłębiła problemy z niedoborem kadry. Wciąż brakuje chętnych do wykonywania prac murarsko - tynkarskich, wykończenia wewnątrz, montażu hydrauliki a przede wszystkim zainteresowanych nauką zawodu w wymienionych dziedzinach. Najczęściej wskazywanymi powodami deficytu w branży budowlanej i elektro-energetycznej po stronie pracodawców są mało atrakcyjne wynagrodzenia, zatrudnianie bez umowy (w tzw. szarej strefie) oraz sezonowość pracy. Deficyt dodatkowo potęguje brak absolwentów w zawodach budowlanych, co wynika nie tyle z niewystarczającej oferty kształcenia, ale przede wszystkim niewielkiego zainteresowania młodych takim profilem edukacji. Po przeanalizowaniu trendów na rynku pracy zauważono, że konieczna jest zdolność do ciągłego zdobywania nowych umiejętności i kwalifikacji, wzmocnieniu kompetencji miękkich a także przekazywaniu wiedzy ze sfery technologii cyfrowych. Na zakończenie został przywołany fragment raportu opracowanego na zlecenie RORP w Łodzi „Adaptacja czy innowacja? Strategie działania przedstawicieli pokolenia „Z” na łódzkim regionalnym rynku pracy w świetle posiadanych cech kompetencyjnych.”, w którym łódzcy pracodawcy zgodnie deklarowali, że najbardziej pożądanymi cechami, umiejętnościami i kompetencjami pracowników są przede wszystkim chęć i gotowość do pracy. Przedsiębiorcy zgodnie deklarowali, że są w stanie przygotować i wyszkolić

pracownika, a także wyposażyć go w umiejętności i kompetencje potrzebne do wykonywania określonych zadań (co ważne, w opinii pracodawców, nie jest w stanie w obecnej formie zrobić tego w żaden sposób system edukacji, również branżowej i zawodowej).

Z kolei zabrał głos Pan Arkadiusz Tokarski reprezentujący Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego Departament Funduszu Sprawiedliwej Transformacji Wydział Wyboru Projektów FST. Przedstawił prezentację nt. Funduszy Europejskich dla Łódzkiego w Transformacji, które dotyczą obszaru Kopalni Bełchatów i okolicznych terenów (35 gmin). Omówione zostały typy projektów oraz dostępne konkursy w poszczególnych działaniach. Więcej szczegółów zostało podanych dla konkursów dotyczących kształcenia zawodowego, a także rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej. Zwrócono uwagę na podniesienie możliwości kształcenia uczniów i doposażenia szkół dzięki środkom z FST. Podjęto również temat podnoszenia świadomości rodziców dotyczących korzyści z wyboru ścieżki kształcenia zawodowego dzieci zamiast ogólnokształcącego. Na zakończenie swojej prezentacji prowadzący odpowiedział na pytanie z czatu dotyczące wymienienia czterech wybranych operatorów środków na szkolenia.

Kolejną prezentację przedstawiła Pani Agnieszka Więckowska z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego Departament Polityki Regionalnej Wydział Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich. Dotyczyła ona podnoszenia kwalifikacji i kompetencji ze środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027. Omówione zostały konkursy dla przedsiębiorców i pracodawców na usługi szkoleniowe i doradcze, a także możliwości skorzystania z Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Porównano również możliwości dofinansowania z KFS z omawianymi we wcześniejszej prezentacji dofinansowaniami z FST. Do dyskusji włączyła się również przedstawicielka WUP. Zasygnalizowana została możliwość uzyskania pożyczki na kształcenie z Funduszu OPEN (Ogólnopolski Program Edukacji Naukowej) oraz z działania FELD.08.11. na podniesienie kwalifikacji i kompetencji. Na zakończenie uczestnicy warsztatu doprecyzowali różnicę pomiędzy przedsiębiorcą, a pracodawcą niezwykle istotną w procesie pozyskiwania dofinansowania z KFS.

Prezentację dotyczącą przebranżawiania pracowników sektora energetyki konwencjonalnej oraz mieszkańców regionu łódzkiego zainteresowanych zmianą lub zdobyciem nowych kwalifikacji przedstawił Pan Marcin Paździor p. o. Dyrektora Centrum Rozwoju Kompetencji Województwa Łódzkiego i PGE Polskiej Grupy Energetycznej. Zauważono brak chęci młodzieży do kształcenia w Szkole Branżowej II stopnia, do której obecnie nie ma naboru. Zainteresowaniem cieszą się kursy, których uczestnikami są pracownicy spółek PGE oraz mieszkańcy regionu. Specjalistyczne pracownie zostały wyposażone z środków dysponowanych przez Urząd Marszałkowski. Zwrócono uwagę na długi proces pozyskiwania kwalifikacji, który np. w przypadku spawalnika (osoby nadzorującej spawacza) trwa dwa razy po półtora roku. Prezentacja zakończyła się dyskusją na sali dlaczego nie ma chętnych do

uczestnictwa w kursach przygotowujących do wykonywania zawodu np. instalatora OZE, który teraz jest niezwykle potrzebny na rynku pracy.

Głos został przekazany kolejnej osobie reprezentującej Łódzką Okręgową Izbę Inżynierów Budownictwa. Pan Jacek Szer omawiał inicjatywy opracowania i uruchomienia specjalizacji na studiach zmierzających do zminimalizowania luki w umiejętnościach absolwentów szkół wyższych sektora budowlanego w obszarze renowacji i energooszczędności. Prelegent zwrócił uwagę na konieczność kształcenia przyszłych inżynierów budownictwa w procesie inwestycyjnym. Obecnie obserwuje się spadek zainteresowania kształceniem w zakresie budownictwa na każdym poziomie. Aby zachęcić do wyboru zawodu w branży budowlanej Izba prowadzi różne rodzaje zachęt np. pikniki, prelekcje itp. W 2023 roku Izba przeszkoliła 14.000 osób. Zauważono, że budownictwo silnie jest związane z emisją dużej ilości CO₂ i winno się dbać o redukcje tej emisji. Omówiono przepisy i wymogi w tym zakresie, a także wdrażane już działania w obszarze budownictwa (np. recykling).

Kolejną prezentację przedstawił Pan Ireneusz Woźniak, ekspert z Sieci Badawczej Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji, który połączył się z uczestnikami on-line. Omówione zostały zielone kompetencje - kierunki aktualizacji Sektorowej Ramy Kwalifikacji w Budownictwie. Prelegent dokonał przeglądu Ramy oraz wskazał na konieczność jej aktualizacji, a także badań prowadzonych przez Instytut Badań Edukacyjnych. Do mocnych stron SRK zaliczono ustalenie wyraźnych granic sektora oraz uwzględnienie faz życia obiektu budowlanego. Słabą stroną jest brak poziomu pierwszego, a także skomplikowana budowa i duża objętość oraz zbyt duża szczegółowość efektów uczenia się. Zwrócono uwagę na dezaktualizację Ramy ze względu na postęp np. automatyzacja, robotyzacja, ochrona klimatu, kompetencje związane ze zrównoważonym budownictwem itp.), a co za tym idzie wskazano konieczność uwzględnienia wyników Branżowego Bilansu Kapitału Ludzkiego oraz projektów unijnych w tym BUILD UP SKILLS oraz CONSTRUCTION BLUEPRINT.

To była ostatnia prezentacja zaplanowana w warsztacie. Po krótkiej przerwie zaplanowano część dyskusyjną. Moderator poprosił uczestników o przejrzenie pytań pojawiających się na czacie oraz przygotowanie (zapisanie) własnych.

Po przerwie wznowiono obrady. Moderator przedstawił uczestnikom pytania zadawane w trakcie prezentacji.

Zastanawiano się dlaczego stale ubywa nauczycieli zawodu pomimo dużych możliwości dofinansowań do szkoleń np. ze strony funduszy Urzędu Marszałkowskiego. Co można zrobić, aby ten zawód stał się atrakcyjniejszy i jak wypełnić lukę w zapotrzebowaniu. Omawiano różne rodzaje stosowanych w szkolnictwie rozwiązań: współpraca z zakładami pracy, szkoły przykładowe, nauczyciele praktycznej nauki, warsztaty w przedsiębiorstwach itp. Pozostało pytanie: co można zrobić, aby zatrzymać nauczycieli w zawodzie?

W tej kwestii wypowiedzieli się również przedstawiciele urzędu pracy. Zauważyli, że są dostępne środki na szkolenie już pracujących nauczycieli z KFS. Zwrócono uwagę na problem z przyciągnięciem nowych nauczycieli z kwalifikacjami zawodowymi do pracy w szkole. Kiedyś organizowane były głównie szkolenia grupowe w zależności od potrzeb rynku pracy pod potrzeby pracodawcy np. na podstawie umów trójstronnych. Teraz też jest to możliwe, ale częściej spotyka się szkolenie pojedynczych osób pod konkretne zapotrzebowanie.

Przedstawiciel placówki szkoleniowej stwierdził, że nauczycielem może być również ktoś, kto nie ma uprawnień pedagogicznych, ale ma wiedzę praktyczną. Takie rozwiązania były już omawiane na pierwszym łódzkim warsztacie i są powszechną praktyką zatrudniania nauczycieli zawodu nie na kartę nauczyciela ale z kodeksu pracy.

Przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego zwrócił uwagę, że praktycznie w każdej szkole w województwie łódzkim były prowadzone zadania dofinansowywane z funduszy UE. Pracujący nauczyciele mogą dostać dofinansowania do różnorodnych szkoleń jeśli pozostaną w zawodzie. Za najważniejsze obecnie uznaje się podejmowanie działań świadomościowych, rozpoczynając od poziomu szkół podstawowych. Maja one podnosić świadomość rodziców uczniów na korzyściach wynikających z wyboru ścieżki kariery poprzez szkolnictwo zawodowe.

Następnie omawiano możliwości dofinansowań dla pracodawców sektora budowlanego. Wspomniano o realizowanym przez Departament Sportu i Edukacji UM programie „Uczyć się przez całe życie”, a także projekcie Rady WZK nt. kształcenia „Uczyć się żyć ze zmianą”. Zastanawiano się również czy Baza Usług Rozwojowych jest zasadna i czy jest to najlepsze rozwiązanie problemów podnoszenia kwalifikacji i kompetencji.

Przedstawiciel Państwowej Inspekcji Pracy zwrócił uwagę na konieczność całkowitej przebudowy systemu kształcenia. Niezbędne jest wprowadzenie zmian programowych, w tym odchudzenie podstawy programowej. W technikum jest 10 przedmiotów zawodowych co powoduje, że jest to dużo trudniejsza ścieżka edukacji niż liceum ogólnokształcące.

Moderator zapytał czy, aby nabyć umiejętności można uzyskać mikropoświadczenia.

Uczestnicząca w warsztatach uczennica technikum opowiadała o przeładowanym programie nauczania, dużej ilości godzin w szkole, ale także o możliwości zdobycia uprawnień oraz odbyciu staży i praktyk w czasie nauki w szkole średniej.

Przedstawiciel Państwowej Inspekcji Pracy zauważył, że nie wszystkie uprawnienia powinno się zdobywać „szybką ścieżką”. Niektóre uprawnienia wymagają dłuższej nauki np. operator żurawia.

Przedstawiciel placówki oświatowej zwrócił uwagę jak ważne są wcześniejsze podstawy (szkoła i doświadczenie) do dalszego kształcenia. Punkt wyjścia może decydować o sukcesie dalszych szkoleń.

Uczestnicy warsztatu zwrócili również uwagę na konieczność korzystania z nowych technologii, wykorzystywania ich w procesie kształcenia, a także przygotowania do wykonywania nowych zawodów.

Moderator skierował rozmowy na temat uzyskania dokumentów, a weryfikacja umiejętności. Kto powinien nadzorować kształcenia, a kto weryfikować uzyskiwane uprawnienia.

Zauważono, że możliwość uzyskiwania dofinansowań pozwala zwiększyć jakość usług szkoleniowych (lepiej wyposażone sale, materiały szkoleniowe itp.).

Przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego podkreślił możliwość uzyskiwania dofinansowań. Wspomniał również o dalszych planach w przygotowywanych konkursach. Zapowiedział wdrażanie w przyszłości szkoleń zgodnych z Polską Ramą Kwalifikacji oraz o dyskusjach toczonych w tym zakresie.

Przedstawiciel placówki oświatowej podkreślił, że dla weryfikacji umiejętności po kursie należy potwierdzić je zdaniem egzaminem państwowym, a certyfikaty potwierdzają jakość szkolenia.

Na zakończenie moderator zaprosił uczestników spotkania do dołączenia do platformy współpracy na rzecz podnoszenia kwalifikacji pracowników sektora budowlanego. W tej platformie biorą udział przedstawiciele kluczowych instytucji krajowych, współdziałających na rzecz stworzenia mapy drogowej w tej dziedzinie. Ich zadaniem jest opiniowanie i zatwierdzanie dokumentów przygotowywanych przez zespół ekspertów projektu BuildUp Skills. Zachęcił również do zapoznania się z pierwszą wersją Krajowej Mapy Drogowej rozwoju umiejętności i kwalifikacji w obszarze energooszczędności i renowacji budynków z uwzględnieniem działań do 2030 r. Wskazał adres internetowy strony projektu oraz zachęcił uczestników do wypełnienia krótkiej ankiety służącej do zaopiniowania dokumentu.

Kończąc warsztat moderator zauważył, że dyskusja była bardzo owocna i dynamiczna. Spotkanie zakończono podsumowaniem wynikającym z obrad:

- system kształcenia w obszarze budownictwa wymaga gruntownej przebudowy,
- są dostępne dofinansowania do szkolnictwa zawodowego, zarówno dla nauczycieli zawodu jak i dla wyposażenia placówek,
- niezbędne jest podnoszenie świadomości społecznej o wyborze ścieżki rozwoju poprzez szkolnictwo zawodowe, a nie ogólnokształcące.